

312

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

12. funkční období

312

Návrh senátního návrhu zákona senátorky Renaty Chmelové
a dalších senátorů, kterým se mění zákon České národní rady
č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči,
ve znění pozdějších předpisů

2020

Parlament České republiky

Senát

12. funkční období

2020

N á v r h

senátního návrhu zákona

senátorek a senátorů Renaty Chmelové, Lukáše Wagenknechta, Václava Hampla, Pavla Fischera, Jiřího Růžičky, Davida Smoljaka, Václava Lásky, Ladislava Kosa a Jiřího Drahoše,

**kterým se mění zákon České národní rady č. 20/1987 Sb.,
o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne2019,

kterým se mění zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 242/1992 Sb., zákona č. 361/1999 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 146/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 18/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 3/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 240/2005 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 307/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 124/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 127/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb. a zákona č. 225/2017 Sb., se mění takto:

1. § 35 odst. 5 zní:

„(5) Za přešupek lze uložit pokutu do

- a) 100000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. b) a odstavce 2 písm. f),
- b) 10000000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. a) a písm. c) až g),
- c) 20000000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 2 písm. a) až e) a písm. g).“.

2. § 39 odst. 5 zní:

„(5) Za přešupek lze uložit pokutu do

- a) 100000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. b) a i) a odstavce 2 písm. f),
- b) 10000000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. a) a písm. c) až h),
- c) 20000000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 2 písm. a) až e) a písm. g).“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti k dřívějšímu ze dnů 1. ledna a 1. července, které následují po jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, hlavní principy navrhované právní úpravy a nezbytnost navrhované právní úpravy

Zákon o státní památkové péči je jedním z nástrojů ochrany kulturního bohatství České republiky. Tato ochrana je provedena souborem zákazů a příkazů, přičemž správním trestem za jejich porušení jsou především pokuty ve výši stanovené tímto zákonem.

Dle úpravy účinné do roku 2008 bylo možno uložit pokutu s horní hranicí 100.000 Kč. Tuto výši zákonodárce v roce 2008 vyhodnotil jako zcela neúměrnou možným škodám na chráněných kulturně historických hodnotách a horní hranici pokut navýšil na 2 miliony, resp. 4 miliony korun českých, tedy dvacetinásobně, resp. čtyřicetinásobně.

Od navýšení uplynulo již 12 let a vzhledem k významnému růstu cenové hladiny především (ale nikoli výlučně) nemovitostí a vzhledem ke zkušenostem se stávající úpravou se aktuální horní hranice pokut jeví opět nedostatečnou. Opakovaně se objevují případy, kdy vlastníci památkově chráněných objektů úmyslně porušují povinnosti stanovené jim zákonem s tím, že eventuální nevysoká pokuta se jim stává pouhým vícenásobkem. V minulých letech tak byly bez ohledu na památkovou ochranu zdemolovány například vila Šafránka na pražských Vinohradech nebo dvě vily v pražské Ořechovce.

Nízkou vynutitelnost plnění povinností stanovených zákonem o státní památkové péči konstatuje i Ministerstvo kultury v návrhu zákona o ochraně památkového fondu z roku 2019. Tento návrh lépe strukturoval skutkové podstaty jednotlivých přestupků, přičemž navrhoval navýšení pokut za některé z nich až na 10 milionů korun.

Návrh byl nicméně po připomínkovém řízení stažen z dalšího legislativního procesu a jeho další projednání během tohoto volebního období se nepředpokládá. Akutní potřeba ochrany památek však přetrvává, a předkladatel proto považuje za vhodné, aby byla přijata alespoň dílčí novela, kterou budou pokuty stanovené stávajícím zákonem o státní památkové péči navýšeny.

Převážná část zákonem trestaných jednání může ve svém důsledku znamenat nenávratné, zpravidla fakticky nevyčísitelné škody na památkovém fondu jako součásti národního kulturního pokladu. Tyto škody pak mají pro provázanost památkové péče s cestovním ruchem i další dopady v rovině ekonomické. Proto se s cílem posílení odrazujících účinků pokut navrhuje jejich výraznější navýšení na 10, resp. 20 milionů korun českých. Zároveň se z návrhu Ministerstva kultury alespoň částečně přebírá podrobnější strukturování sankcí, a to v podobě snížení horní hranice pokut v případě protiprávního jednání, které je spojeno s pouhým nesplněním oznamovacích povinností.

Při stanovení konkrétní výměry sankce musí orgán projednávající přestupek nadále vycházet z obecných kritérií, jež jsou detailně upravena v obecné úpravě (zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich).

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

3. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Navrhovaná úprava není v rozporu s právními předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani s obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí

Návrh má pozitivní dopady na státní rozpočet v podobě navýšení výnosu z pokut ukládaných na základě zákona o státní památkové péči. Tento dopad se očekává ve výši jednotek milionů korun. Návrh nemá dopady na rozpočty obcí a krajů.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na podnikatelské prostředí České republiky a sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné sociální dopady, včetně dopadů na rodiny, na specifické skupiny obyvatel, ať se jedná o dopady na osoby sociálně slabé a na osoby se zdravotním postižením nebo dopad na národnostní menšiny, a nemá dopad do oblasti životního prostředí a podnikatelského prostředí.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, zhodnocení současného stavu a navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen, zhodnocení korupčních rizik, zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh zákona nemá dopady v oblasti ochrany soukromí, osobních údajů, zákazu diskriminace, korupčních rizik, rovnosti mužů a žen ani bezpečnosti či obrany státu.

B. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1 a 2

Mění se výše pokut ukládaných za spáchání přestupku fyzickým, podnikajícím fyzickým a právnickým osobám. U přestupků spočívajících v pouhém porušení oznamovací povinnosti se horní hranice pokuty snižuje ze 2, resp. 4 milionů Kč na 100.000 Kč. U ostatních přestupků se naopak pro dosažení odrazující efektu horní hranice pokuty zvyšuje na 10, resp. 20 milionů korun českých.

K čl. II

Účinnost zákona je navržena v souladu s § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb. zákona o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv.

V Praze dne 24. srpna 2020

senátorka Renata Chmelová

**PLATNÉ ZNĚNÍ PŘÍSLUŠNÝCH USTANOVENÍ ZÁKONA Č. 20/1987 Sb.,
S VYZNAČENÍM NAVRHOVANÝCH ZMĚN A DOPLNĚNÍ**

ČÁST PÁTÁ

PŘESTUPKY

Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

§ 35

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) nechrání věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením od doručení vyrozumění o podání návrhu na prohlášení za kulturní památku nebo o tom, že ministerstvo kultury hodlá věc nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu, až do rozhodnutí ministerstva kultury,

b) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 3 odst. 5, § 12 tohoto zákona,

c) nepečuje o zachování kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí,

d) porušuje podmínky určené v rozhodnutí o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny,

e) provádí obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo nedodrжуje podmínky určené v tomto závazném stanovisku,

f) provádí restaurování, jde-li o kulturní památku, prostřednictvím fyzické osoby, která nemá povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, prostřednictvím fyzické osoby, které byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo prostřednictvím fyzické osoby, která není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo která postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,

g) provádí stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravu dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně, v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 14 odst. 2 nebo nedodrжуje podmínky uvedené v tomto závazném stanovisku, nejde-li o případ vyloučení povinnosti tohoto vlastníka (správce, uživatele) vyžádat si závazné stanovisko (§ 17).

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že

a) nepečuje o zachování národní kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí,

b) provádí obnovu národní kulturní památky bez závazného stanoviska krajského úřadu nebo nedodrжуje podmínky určené v tomto závazném stanovisku,

c) provádí restaurování, jde-li o národní kulturní památku, prostřednictvím fyzické osoby, která nemá povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, prostřednictvím fyzické osoby, které byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo prostřednictvím fyzické osoby, která není osobou oprávněnou k restaurování

podle § 14b odst. 2, nebo která postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,

d) přemístí bez předchozího souhlasu krajského úřadu stavbu, která je kulturní památkou, nebo trvale bez předchozího souhlasu krajského úřadu přemístí z veřejně přístupného místa movitou věc, která je kulturní památkou,

e) zapůjčí do zahraničí nebo se pokusí do zahraničí vyvézt nebo vyveze kulturní památku bez předchozího souhlasu ministerstva kultury,

f) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 21 odst. 4, § 22 odst. 2 nebo § 23 odst. 2 tohoto zákona,

g) provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.

(3) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba oprávněná k restaurování dopustí přestupku tím, že hrubým způsobem nebo méně závažným způsobem, ale opakovaně prokazatelně poškodila při restaurování kulturní památku nebo její část, která je dílem výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi.

(4) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba oprávněná k provádění archeologických výzkumů dopustí přestupku tím, že provádí archeologické výzkumy, které archeologické nálezy ohrožují nebo poškozují.

~~(5) Za přestupek lze uložit pokutu do~~

~~a) 2000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,~~

~~b) 4000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2.~~

(5) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 100000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b) a odstavce 2 písm. f),

b) 1000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) a písm. c) až g),

c) 2000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. a) až e) a písm. g).

(6) Za přestupek podle odstavce 3 nebo 4 lze uložit zákaz činnosti nejdéle na 2 roky.

Přestupky fyzických osob

§ 39

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) nechrání věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením od doručení vyrozumění o podání návrhu na prohlášení za kulturní památku nebo o tom, že ministerstvo kultury hodlá věc nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu až do rozhodnutí ministerstva kultury,

b) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 3 odst. 5, § 12 tohoto zákona,

c) nepečuje o zachování kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu a nechrání ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, nebo kulturní památku užívá způsobem, který neodpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu,

- d) poruší podmínky určené v rozhodnutí o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny,
- e) provádí obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo nedodrží podmínky určené v tomto závazném stanovisku,
- f) provádí neoprávněné výkopy na území s archeologickými nálezy,
- g) provádí stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravu dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně, v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 14 odst. 2 nebo nedodrží podmínky uvedené v tomto závazném stanovisku, nejde-li o případ vyloučení povinnosti tohoto vlastníka (správce, uživatele) vyžádat si závazné stanovisko (§ 17),
- h) provádí restaurování, jde-li o kulturní památku, bez povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, nebo přestože jí byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo přestože není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo při zákazu uloženém podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,
- i) jako držitel povolení k restaurování neoznámil ministerstvu kultury neprodleně změnu údajů podle § 14a odst. 9.

(2) Fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že

- a) nepečuje o zachování národní kulturní památky, neudrží ji v dobrém stavu a nechrání ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, nebo národní kulturní památku užívá způsobem, který neodpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu,
- b) provádí obnovu národní kulturní památky bez závazného stanoviska krajského úřadu nebo nedodrží podmínky určené v tomto závazném stanovisku,
- c) přemístí bez předchozího souhlasu krajského úřadu stavbu, která je kulturní památkou, nebo trvale bez předchozího souhlasu krajského úřadu přemístí z veřejně přístupného místa movitou věc, která je kulturní památkou,
- d) zapůjčí do zahraničí nebo se pokusí do zahraničí vyvézt nebo vyveze kulturní památku bez předchozího souhlasu ministerstva kultury,
- e) provádí restaurování, jde-li o národní kulturní památku, bez povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, nebo přestože jí byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo přestože není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo při zákazu uloženém podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,
- f) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 21 odst. 4, § 22 odst. 2 nebo § 23 odst. 2 tohoto zákona,
- g) provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.

(3) Fyzická osoba se jako osoba oprávněná k restaurování dopustí přestupku tím, že hrubým způsobem nebo méně závažným způsobem, ale opakovaně prokazatelně poškodila při restaurování kulturní památku nebo její část, která je dílem výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi.

(4) Fyzická osoba se jako osoba oprávněná k provádění archeologických výzkumů dopustí přestupku tím, že provádí archeologické výzkumy, které archeologické nálezy ohrožují nebo poškozují.

~~(5) Za přestupek lze uložit pokutu do~~

~~a) 2000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,~~

~~b) 4000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2.~~

(5) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 100000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b) a i) a odstavce 2 písm. f),

b) 1000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) a písm. c) až h),

c) 20000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. a) až e) a písm. g).

(6) Za přestupek podle odstavce 3 nebo 4 lze uložit zákaz činnosti nejdéle na 2 roky.